

393L0098

24.11.93

EUROOPAN YHTEISÖJEN VIRALLINEN LEHTI

N:o L 290/9

NEUVOSTON DIREKTIIVI 93/98/ETY,

annettu 29 päivänä lokakuuta 1993,

tekijänoikeuden ja tiettyjen lähioikeuksien suojan voimassaoloajan yhdenmukaistamisesta

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 57 artiklan 2 kohdan sekä 66 ja 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

- 1) kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamisesta tehdyssä Bernin yleissopimuksessa sekä esittävien taiteilijoiden, äänitteiden valmistajien sekä radioyhteyksien suojaamisesta tehdyssä kansainvälisessä yleissopimuksessa (Rooman yleissopimus) määrätään ainoastaan niissä tarkoitettujen oikeuksien vähimmäissuoja-ajat, joten sopijavaltiot voivat myöntää pitempiä suojan voimassaoloaikoja; jotkut jäsenvaltiot ovat käyttäneet tätä mahdollisuutta; jotkut jäsenvaltiot eivät vielä ole liittyneet Rooman yleissopimukseen,
- 2) tämän vuoksi tekijänoikeuden ja lähioikeuksien suojan voimassaoloaika koskevien kansallisten lainsäädäntöjen välillä on eroja, jotka voivat haitata tavaroiden vapaata liikkuvuutta ja palvelujen vapaata tarjoamista sekä vääristää kilpailun edellytyksiä yhteismarkkinoilla; sen vuoksi jäsenvaltioiden lainsäädännöt olisi sisämarkkinoiden toimivuuden varmistamiseksi yhdenmukaistettava siten, että suojan voimassaoloajat ovat samat koko yhteisössä,
- 3) yhdenmukaistamisen on kohdistuttava paitsi suojan voimassaoloaikoihin sinänsä myös tiettyihin niitä koskeviin yksityiskohtaisiin sääntöihin, kuten päivämäärään, josta kukin suojan voimassaoloaika lasketaan,

- 4) tämän direktiivin säännökset eivät rajoita Bernin yleissopimuksen 14 a artiklan 2 kohdan b, c ja d alakohdan sekä 3 kohdan soveltamista jäsenvaltioissa,
- 5) Bernin yleissopimuksessa tarkoitettu vähimmäissuoja-aika, tekijän elinaika lisätynä 50 vuodella tämän kuolemasta, on tarkoitettu suojaamaan tekijää sekä tämän jälkeläisten kahta ensimmäistä sukupolvea; keskimääräinen elinikä yhteisössä on pidentynyt siinä määrin, ettei mainittu suojan voimassaoloaika enää riitä kahdelle sukupolvelle,
- 6) tietyt jäsenvaltiot ovat myöntäneet pitempiä voimassaoloaikoja kuin 50 vuotta tekijän kuolemasta korvatakseen maailmansotien vaikutuksia teosten hyväksi käyttämiseen,
- 7) lähioikeuksien suojaksi tietyt jäsenvaltiot ovat ottaneet käyttöön 50 vuoden voimassaoloajan laskettuna teoksen laillisesta julkaisemisesta tai laillisesta yleisön saataville saattamisesta,
- 8) sen kannan mukaan, jonka yhteisö on omaksunut tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen (GATT) Uruguayn kierroksen neuvotteluissa, äänitteiden tuottajien suojan voimassaoloajan on oltava 50 vuotta äänitteen ensimmäisestä julkaisemisesta,
- 9) saatujen oikeuksien kunnioittaminen kuuluu yhteisön oikeusjärjestyksen suojaamiin oikeuden yleisperiaatteisiin; näin ollen tekijänoikeuden ja lähioikeuksien suojan voimassaoloaikojen yhdenmukaistaminen ei voi vähentää oikeudenhaltijoilla yhteisössä nykyisin olevaa suojaa; siirtymätoimenpiteiden rajoittamiseksi mahdollisimman vähäisiksi ja sisämarkkinoiden käytännön toimivuuden mahdollistamiseksi on syytä kohdistaa suojan voimassaoloaikojen yhdenmukaistaminen pitkälle ajanjaksolle,
- 10) komissio korostaa 17 päivänä tammikuuta 1991 annetussa tiedonannossaan "Jatko vihreään kirjaan — tekijänoikeutta ja lähioikeuksia koskeva komission työohjelma", että tekijänoikeuden ja lähioikeuksien yhdenmukaistamisen on perustuttava suojelun korkeaan tasoon, koska nämä oikeudet ovat välttämättömiä luovalle henkiselle työlle, ja lisäksi komissio korostaa, että näiden oikeuksien suoja tekee mahdolliseksi varmistaa luovuuden ylläpitämisen ja kehittämisen tekijöiden, kult-

⁽¹⁾ EYVL N:o C 92, 11.4.1992, s. 6
ja EYVL N:o C 27, 30.1.1993, s. 7

⁽²⁾ EYVL N:o C 337, 21.12.1992, s. 205 ja 27 päivänä lokakuuta 1993 tehty päätös.

⁽³⁾ EYVL N:o C 287, 4.11.1992, s. 53

- tuuritoiminnan, kuluttajien sekä koko yhteiskunnan eduksi,
- 11) suojelun korkean tason aikaansaamiseksi vastaamaan sekä sisämarkkinoiden vaatimuksia että tarvetta luoda yhteisössä kirjallisen ja taiteellisen luovuuden sopusoin-tuiselle kehitykselle suotuisa oikeudellinen ympäristö olisi tekijänoikeuden suojan voimassaoloaika yhdenmu-kaistettava 70 vuodeksi tekijän kuolemasta tai 70 vuo-deksi siitä, kun teos on laillisesti saatettu yleisön saata-ville, ja lähioikeuksien suojan voimassaoloaika olisi yhdenmukaistettava 50 vuodeksi suojan voimassaolon aiheuttaneesta tapahtumasta,
- 12) Bernin yleissopimuksen 2 artiklan 5 kohdan mukaan kokoelmia suojataan, jos ne aineistonsa valinnan ja jär-jestelyn perusteella ovat luovan henkisen työn tuotteita; näitä teoksia suojataan sellaisinaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tekijänoikeuksia kuhunkin näihin kokoel-miin sisältyvään teokseen; näin ollen kokoelmiin sisälty-viin teoksiin on voitava soveltaa erityisiä suojan voimas-aoloaikoja,
- 13) kaikissa tapauksissa, joissa yksi tai useampi luonnollinen henkilö tunnustetaan tekijäksi, suojan voimassaoloaika olisi laskettava näiden kuolemasta; koko teoksen tai sen osan tekijyys on asiakysymys, jonka kansalliset tuomio-istuimet voivat joutua ratkaisemaan,
- 14) suojan voimassaoloajat on laskettava 1 päivästä tammi-kuuta sinä vuonna, joka seuraa suojan voimassaolon alka-misen aiheuttanutta tapahtumaa, siten kuin niistä määrä-tään Bernin ja Rooman yleissopimuksissa,
- 15) tietokoneohjelmien oikeudellisesta suojasta 14 päivänä toukokuuta 1991 annetun neuvoston direktiivin 91/250/ETY⁽¹⁾ 1 artiklassa säädetään, että jäsenvaltioiden on annettava tietokoneohjelmille tekijänoikeudellista suojaa kirjallisina teoksina, joita tarkoitetaan Bernin yleissopi-muksessa; tällä direktiivillä yhdenmukaistetaan kirjallisten teosten suojan voimassaoloaika yhteisössä; on siis kumottava direktiivin 91/250/ETY 8 artikla, jolla tietoko-neohjelmien suojan voimassaoloaikaa säännellään aino-aastaan väliaikaisesti,
- 16) vuokraus- ja lainausoikeuksista sekä tietyistä tekijänoi-keuden lähioikeuksista henkisen omaisuuden alalla 19 päivänä marraskuuta 1992 annetun neuvoston direk-tiivin 92/100/ETY⁽²⁾ 11 ja 12 artiklassa säädetään aino-aastaan voimassaolon vähimmäisajoista sanotun rajoitta-matta tulevaa yhdenmukaistamista; tällä direktiivillä sää-detään uudesta yhdenmukaistamisesta; kyseiset artiklat on siis kumottava,
- 17) valokuvia suojataan jäsenvaltioissa erilaisin järjestelmin; valokuvateosten ja erityisesti sellaisten teosten, joilla nii-den taiteellisen tai ammattimaisen luonteen vuoksi on merkitystä sisämarkkinoilla, suojan voimassaoloajan riit-täväksi yhdenmukaistamiseksi on määriteltävä tässä direktiivissä vaadittava omaperäisyyden taso; Bernin yleissopimuksessa tarkoitettua valokuvallista teosta on pidettävä omaperäisenä, jos se on tekijänsä yksilöllii-syyttä kuvastava luovan henkisen työn tulos, ottamatta huomioon muita perusteita, kuten arvoa tai tarkoitusta; muiden valokuvien suoja on voitava säännellä kansalli-sella lainsäädännöllä,
- 18) lähioikeuksien suojan voimassaoloaikojen välisten ero-jen välttämiseksi on säädettävä sama lähtökohta voimas-aoloajan laskemiselle koko yhteisössä; lähioikeuden kohteen esitys, tallennus, yleisradiointi, laillinen julkai-seminen sekä laillinen yleisön saataville saattaminen, eli yleinen henkilöiden havaittavaksi saattaminen millä tahansa asianmukaisella tavalla, on otettava huomioon suojan voimassaoloaikaa laskettaessa riippumatta siitä, missä maassa esitys, tallennus, yleisradiointi, laillinen julkaiseminen tai laillinen yleisön saataville saattaminen tapahtuu,
- 19) yleisradio-organisaatioiden oikeudet sekä johtoja pitkin että vapaasti etenevien radioaaltojen välityksellä, myös kaapelin tai satelliitin välityksellä, tapahtuviin lähetyk-siinsä eivät saa olla jatkuvia; suojan voimassaoloaika on siis rajoitettava laskettavaksi ainoastaan tietyn lähetyksen ensimmäisestä yleisradioinnista; tällä säännöksellä on tarkoitus välttää uuden suojan voimassaoloajan laskemi-nen alkavaksi aikaisemman lähetyksen kanssa samanlai-sesta lähetyksestä,
- 20) jäsenvaltioiden on voitava pitää voimassa tai ottaa käyt-töön myös muita, erityisesti arvostelu- ja tiedejulkaisujen suojaan liittyviä lähioikeuksia; avoimuuden varmistami-seksi yhteisön tasolla on uusia lähioikeuksia käyttöön ottavien jäsenvaltioiden kuitenkin tiedotettava asiasta komissiolle,
- 21) on syytä täsmentää, ettei tässä direktiivissä säädettyä yhdenmukaistamista sovelleta moraalisiin oikeuksiin,
- 22) teoksille, joiden Bernin yleissopimuksessa tarkoitettu alkuperämaa on kolmas maa ja joiden tekijä ei ole yhtei-sön kansalainen, myönnettäviä suojan voimassaoloaikoja

(¹) EYVL N:o L 122, 17.5.1991, s. 42

(²) EYVL N:o L 346, 27.11.1992, s. 61

on vertailtava muihin suojan voimassaoloaikoihin, eikä yhteisössä myönnettävä voimassaoloaika voi olla tässä direktiivissä säädettyä pitempi,

- 23) muun oikeudenhaltijan kuin yhteisön kansalaisen täyttämässä kansainväliseen sopimukseen perustuvan suojan saamisen edellytykset olisi lähioikeuksien suojan voimassaoloajan oltava sama kuin tässä direktiivissä säädetty, paitsi ettei tämä voimassaoloaika saa olla pidempi kuin siinä kolmannessa maassa, jonka kansalainen oikeudenhaltija on,
- 24) suojan voimassaoloaikojen vertailu ei saa saattaa jäsenvaltioita ristiriitaan kansainvälisten velvoitteidensa kanssa,
- 25) sisämarkkinoiden toimivuuden mahdollistamiseksi tätä direktiiviä on sovellettava 1 päivästä heinäkuuta 1995,
- 26) jäsenvaltioiden on voitava antaa säännöksiä suojattujen teosten ja muiden kohteiden käyttöä koskevien, ennen tästä direktiivistä johtuvaa suojan voimassaoloajan pidentämistä tehtyjen sopimusten tulkinnasta, mukauttamisesta ja toteuttamisen seurannasta, ja
- 27) yhteisön oikeusjärjestys takaa saatujen oikeuksien sekä oikeutettujen odotusten kunnioittamisen; jäsenvaltioiden on erityisesti voitava säätää, että tietyissä tapauksissa tekijänoikeudet ja lähioikeudet, jotka syntyvät uudestaan tätä direktiiviä sovellettaessa, eivät voi aiheuttaa korvausvelvollisuutta henkilöille, jotka ovat vilpittömässä mielessä alkaneet käyttää teoksia ajankohtana, jolloin ne eivät ole olleet suojattuja,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tekijänoikeuksien voimassaoloaika

1. Bernin yleissopimuksen 2 artiklassa tarkoitetut kirjallisen tai taiteellisen teoksen tekijänoikeudet ovat voimassa koko tekijän elinajan ja 70 vuotta tämän kuolemasta riippumatta päivästä, jona teos on laillisesti saatettu yleisön saataville.
2. Jos tekijänoikeus kuuluu yhteisesti teoksen tekijäkumppaneille, 1 kohdassa tarkoitettu voimassaoloaika on laskettava viimeisenä elossa olleen tekijäkumppanin kuolemasta.
3. Nimettömänä tai salanimellä julkaistujen teosten suojan voimassaoloaika on 70 vuotta teoksen saattamisesta laillisesti yleisön saataville. Jos tekijän käyttämä salanimi ei aiheuta

epäilystä tämän henkilöllisyydestä tai jos tekijä ilmaisee henkilöllisyytensä ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettuna aikana, on sovellettava 1 kohdassa esitettyä suojan voimassaoloaika.

4. Jos jäsenvaltio antaa erityissäännöksiä yhteisteosten tekijänoikeuksista tai oikeushenkilön nimeämisestä oikeudenhaltijaksi, suojan voimassaoloaika on laskettava 3 kohdan mukaisesti, paitsi jos luonnolliset henkilöt, jotka ovat luoneet teoksen, tunnistetaan teoksen tekijöiksi yleisön saataville saatettavien teoksen toisintojen osalta. Tämän kohdan soveltaminen ei rajoita sellaisten tunnistettujen tekijöiden oikeuksia, joiden tunnistettavat työpanokset sisältyvät näihin teoksiin, jolloin näihin työpanoksiin sovelletaan 1 tai 2 kohtaa.

5. Jos teos julkaistaan niteinä, osina, vihkoina, numeroina tai jaksoina ja jos suojan voimassaoloaika lasketaan alkavaksi siitä ajankohdasta, jona teos on laillisesti saatettu yleisön saataville, suojan voimassaoloaika on laskettava erikseen kullekin teoksen osalle.

6. Jos teosten suojan voimassaoloaika ei lasketa tekijän tai tekijöiden kuolemasta ja jos niitä ei ole laillisesti saatettu yleisön saataville 70 vuoden kuluessa niiden luomisesta, suoja päättyy.

2 artikla

Elokuvateokset tai audiovisuaaliset teokset

1. Elokuvateoksen tai audiovisuaalisen teoksen pääohjaaja pidetään sen tekijänä tai yhtenä sen tekijöistä. Jäsenvaltiot voivat nimetä myös muita tekijäkumppaneita.
2. Elokuvateoksen tai audiovisuaalisen teoksen suojan voimassaoloaika päättyy 70 vuoden kuluttua seuraavista henkilöistä viimeisenä elossa olleen kuolemasta, riippumatta siitä, onko nämä henkilöt nimetty tekijäkumppaneiksi: pääohjaaja, käsikirjoittaja, vuoropuhelun kirjoittaja ja nimenomaisesti kyseistä elokuvateosta tai audiovisuaalista teosta varten luodun musiikin säveltäjä.

3 artikla

Lähioikeuksien voimassaoloaika

1. Esittäjien oikeudet lakkaavat 50 vuoden kuluttua esityksestä. Jos esityksen tallenne kuitenkin julkaistaan laillisesti tai saatetaan laillisesti yleisön saataville kyseisenä määräaikaana, oikeudet lakkaavat 50 vuoden kuluttua näistä tapahtumista ensimmäisestä.
2. Äänitteiden tuottajien oikeudet lakkaavat 50 vuoden kuluttua tallennuksesta. Jos äänite kuitenkin julkaistaan

laillisesti tai saatetaan laillisesti yleisön saataville kyseisenä määräaikana, oikeudet lakkaavat 50 vuoden kuluttua näistä tapahtumista ensimmäisestä.

3. Elokuvan ensimmäisen tallenteen tuottajien oikeudet lakkaavat 50 vuoden kuluttua tallennuksesta. Jos elokuva kuitenkin julkaistaan laillisesti tai saatetaan laillisesti yleisön saataville kyseisenä määräaikana, oikeudet lakkaavat 50 vuoden kuluttua näistä tapahtumista ensimmäisestä. "Elokuvalla" tarkoitetaan äänellä varustettua taikka äänetöntä elokuva-teosta tai audiovisuaalista teosta taikka liikkuvaa kuvasarjaa.

4. Yleisradio-organisaatioiden oikeudet lakkaavat 50 vuotta lähetyksen ensimmäisestä yleisradioinnista, riippumatta siitä, tapahtuuko lähetyksen johtaja pitkin vai vapaasti etenevien radioaaltojen välityksellä, myös kaapelin tai satelliitin välityksellä.

4 artikla

Aiemmin julkaisemattomien teosten suoja

Jokainen, joka tekijänoikeuden suojan sammuttua ensimmäistä kertaa laillisesti julkaisee tai laillisesti saattaa yleisön saataville teoksen, jota ei ole aiemmin julkaistu, saa tekijän taloudellisia oikeuksia vastaavan suojan. Näiden oikeuksien suojan voimassaoloaika on 25 vuotta siitä ajankohdasta, jona teos on ensimmäistä kertaa laillisesti julkaistu tai laillisesti saatettu yleisön saataville.

5 artikla

Arvostelu- ja tiedejulkaisut

Jäsenvaltiot voivat suojata teoksia koskevia julkisia arvostelu- ja tiedejulkaisuja. Tällaisten oikeuksien enimmäissuojan voimassaoloaika on 30 vuotta siitä ajankohdasta, jona julkaisu on ensimmäistä kertaa laillisesti julkaistu.

6 artikla

Valokuvien suoja

Valokuvia, joita tekijänsä luovan henkisen työn tuloksina on pidettävä omaperäisinä, suojataan 1 artiklan mukaisesti. Mitään muuta perustetta ei sovelleta määrittäessä, voidaanko niitä suojata. Jäsenvaltiot voivat säätää myös muiden valokuvien suojasta.

7 artikla

Suoja suhteessa kolmansiin maihin

1. Jos teoksen Bernin yleissopimuksessa tarkoitettu alkuperämaa on kolmas maa eikä tekijä ole yhteisön kansalainen,

jäsenvaltioissa myönnettävän suojan voimassaoloajan on päättyttävä teoksen alkuperämaassa annetun suojan päättyessä, eikä se saa olla 1 artiklassa esitettyä voimassaoloaikaa pitempi.

2. Edellä 3 artiklassa esitettyjä suojan voimassaoloaikoja on sovellettava myös, jos oikeudenhaltijat, joille jäsenvaltiot antavat suojan, eivät ole yhteisön kansalaisia. Jäsenvaltioissa myönnetty suojan voimassaoloaika päättyy kuitenkin viimeistään samanaikaisesti kuin siinä kolmannessa maassa, jonka kansalainen oikeudenhaltija on, myönnetty suoja, eikä se saa olla 3 artiklassa esitettyä voimassaoloaikaa pitempi, sanotun kuitenkin rajoittamatta jäsenvaltioiden kansainvälisiä velvoitteita.

3. Jäsenvaltiot, jotka tämän direktiivin antamisen ajankohdasta erityisesti kansainvälisten velvoitteidensa täyttämiseksi myöntävät 1 ja 2 kohdan säännösten mukaista pitemmän suojan voimassaoloajan, voivat pitää tämän suojan voimassa tekijänoikeuden tai lähioikeuksien suojan voimassaoloaikoja koskevien kansainvälisten sopimusten päättymiseen saakka.

8 artikla

Määräaikaisten laskeminen

Tässä direktiivissä esitetyt voimassaoloajat on laskettava 1 päivästä teoksen luomista seuraavan vuoden tammikuuta.

9 artikla

Moraaliset oikeudet

Tämä direktiivi ei rajoita jäsenvaltioiden moraalisia oikeuksia koskevien säännösten soveltamista.

10 artikla

Ajallinen sovellettavuus

1. Jos tässä direktiivissä säädettyä vastaavaa suojan voimassaoloaikaa pitempi suojan voimassaoloaika on jo alkanut jossakin jäsenvaltiossa 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna päivämääränä, tämä direktiivi ei lyhennä sitä kyseisessä jäsenvaltiossa.

2. Tässä direktiivissä säädettyjä suojan voimassaoloaikoja on sovellettava kaikkiin teoksiin ja kohteisiin, joita 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna päivämääränä suojataan ainakin yhdessä jäsenvaltiossa tekijänoikeutta tai lähioikeuksia koskevien kansallisten säännösten mukaan taikka jotka täyttävät direktiivissä 92/100/ETY säädetyt suojan edellytykset.

3. Tämän direktiivin soveltaminen ei vaikuta ennen 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua päivämäärää tapahtuneeseen

hyväksi käyttämiseen. Jäsenvaltioiden on annettava erityisesti kolmansien saamien oikeuksien suojaamiseksi tarvittavat säännökset.

4. Jäsenvaltiot voivat olla soveltamatta 2 artiklan 1 kohdan säännöksiä ennen 1 päivää heinäkuuta 1994 luotuihin elokuvateoksiin tai audiovisuaalisiin teoksiin.

5. Jäsenvaltiot voivat määrätä 2 artiklan 1 kohdan täytäntöönpanon päivämäärän, joka ei kuitenkaan saa olla myöhempi kuin 1 päivä heinäkuuta 1997.

11 artikla

Tekninen mukauttaminen

1. Kumotaan direktiivin 91/250/ETY 8 artikla.
2. Kumotaan direktiivin 92/100/ETY 11 ja 12 artikla.

12 artikla

Ilmoitusmenettely

Jäsenvaltioiden on viipymättä ilmoitettava komissiolle kaikista hallitustensa hankkeista uusien lähioikeuksien antamiseksi sekä täsmennettävä näiden käyttöönoton olennaiset perusteet ja suunniteltu suojan voimassaoloaika.

13 artikla

Yleiset säännökset

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin 1–11 artiklan noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 1 päivään heinäkuuta 1995 mennessä.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niitä virallisesti julkaistaessa niihin on liitettävä viittaus tähän direktiiviin. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuihin kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

2. Jäsenvaltioiden on sovellettava 12 artiklaa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta alkaen.

14 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 29 päivänä lokakuuta 1993.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

R. URBAIN